

APSTIPRINĀTS

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības
2024.gada 11.septembra Padomes sēdē, protokols Nr. 48

APSTIPRINĀTS

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības
2024.gada 14.augusta Valdes sēdē, protokols Nr. 33

LIZDA priekšsēdētāja
Inga Vanaga (*paraksts)

Pedagogu ētikas kodekss

Pedagoga profesija ir neatkarīga. Pedagogi pārstāv profesiju, kas ir sabiedrībā pastāvošo vērtību uzturētāji, vēstneši. Augsta profesionālā ētika ir viens no svarīgākajiem pedagogu resursiem.

Pedagoga profesija atbilst augstiem ētikas standartiem, tāpēc pedagogiem ir augsta sabiedrības uzticēšanās. Pedagoga darbs atspoguļo viņa personību, tāpēc pedagogam ir tiesības un pienākums rūpēties par savu attīstību. Mainīgajā sabiedrībā pedagogi ir pakļauti ētiskas uzvedības izaicinājumiem, tāpēc viņiem jo īpaši jābūt paraugiem, veidojot savas profesijas, darba vietas uzvedības kultūru.

Pedagoga profesionālā ētika nevar būt balstīta uz piespiešanu, tai jābūt balstītai uz pedagoga izpratni par profesijas morālajām prasībām.

Savstarpējām attiecībām darba vidē un sadarbībā ar citiem jābalstās uz cieņu, patiesumu, godīgumu, atbildību un brīvību.

I. Vispārīgie noteikumi

1. Pedagogu ētikas kodekss (turpmāk – ētikas kodekss) ir pedagogu profesionālās ētikas pamatprincipu, uzvedības normu un vērtību kopums.
2. Ētikas kodeksa mērķis ir veicināt pedagogu darba pienākumu likumīgu, godprātīgu un kvalitatīvu izpildi un pilnveidot pedagogu darba kultūru.
3. Ētikas kodekss nosaka pedagogu ētikas principus un ētiskas uzvedības standartus, kā arī ar tiem saistītās tiesības, pienākumus un uzdevumus.
4. Ētikas kodekss nav visaptverošs vērtību, ētikas principu un uzvedības normu apraksts. Savā sabiedriskajā un profesionālajā rīcībā pedagogi ievēro arī vispārpieņemtās vērtības, ētikas principus un uzvedības normas.
5. Ētikas kodekss ir saistošs ikvienam pedagogam.

II. Profesionālās ētikas vērtības un pamatprincipi

6. Pedagogs ievēro šādas vērtības un tajās balstītus ētikas pamatprincipus:
 - 6.1. **profesionalitāte un efektivitāte:**
 - 6.1.1. izmanto un attīsta pedagoga darbā nepieciešamās kompetences, prasmes un zināšanas;

- 6.1.2. ir mērķtiecīgs un orientēts uz rezultātu, izprot savus amata uzdevumus un ir ieinteresēts to kvalitatīvā izpildē;
- 6.1.3. strādā efektīvi, izvirzīto mērķi un kvalitatīvu rezultātu sasniegšanai ar samērīgiem resursiem;
- 6.1.4. rīcība, lēmumi un viedokļi ir pamatoti un izsvērti, balstīti situācijas analīzē, objektīvos faktos un datos;
- 6.1.5. ir atvērts pārmaiņām un iesaistās jaunu pieeju un inovāciju izmantošanā;
- 6.1.6. ievēro darba un privātās dzīves līdzsvaru, pienākumu izpildi veic darba laikā;
- 6.1.7. organiski savieno sevis un citu izglītošanos atbilstoši cilvēka, cilvēces un sabiedrības attīstības perspektīvām – ar audzināšanu, profesionālo meistarību un kultūru;
- 6.1.8. tiecas iepazīt gan cilvēces pieredzē uzkrāto, gan jauno, kas ienāk zinātnē, mākslā un dzīvē;
- 6.2. **godprātība, taisnīgums:**
 - 6.2.1. savus pienākumus pilda godprātīgi – godīgi, atklāti un patstāvīgi, ievērojot likumus, ētikas normas un citas saistošas prasības;
 - 6.2.2. pildot pienākumus, ievēro objektivitāti un neitralitāti;
 - 6.2.3. nepieļauj nonākšanu interešu konflikta situācijā un laikus informē par personiskām interesēm vai citiem apstākļiem, kas var radīt personīgu ieinteresētību un traucēt godprātīgai pienākumu veikšanai;
 - 6.2.4. saskaņā ar noteikto kārtību informē (ceļ trauksmi) par iespējamiem pārkāpumiem, kurus novēro, pildot pienākumus. Cieņpilni izturas pret pedagogiem, citiem darbiniekiem, kas ceļ trauksmi par iespējamiem pārkāpumiem;
 - 6.2.5. neatkarīgi no piederības kādai politiskai vai profesionālai organizācijai neitrāli izturas pret ikvienu personu;
 - 6.2.6. atbildīgi izturas pret pienākumu izpildes laikā iegūtu ar likumu aizsargātu informāciju un izmanto to tikai pienākumu izpildes vajadzībām;
 - 6.2.7. kopj saskarsmes kultūru: lai panāktu saskaņu, ieklausās otrā un vienmēr pamato savus uzskatus, bet nekad neuzspiež tos;
 - 6.2.8. taisnīgi vērtē mācību rezultātus, nepieļauj izglītojamo spēju un rīcības nevērīgu un nepamatotu novērtējumu;
 - 6.2.9. konfliktsituācijas risina, nevairoties no konstruktīviem, pedagoģiski nepieciešamiem kompromisiem, neatgādina izglītojamiem, kolēģiem sen atrisinātus konfliktus;
- 6.3. **atbildība:**
 - 6.3.1. pienākumus pilda atbildīgi un rūpīgi;
 - 6.3.2. spēj pieņemt skaidrus un pamatotus lēmumus un uzņemties atbildību par tiem;
 - 6.3.3. nodrošina lietderīgu, produktīvu, efektīvu un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību;
 - 6.3.4. spēj atzīt savas kļūdas un uzņemties atbildību par tām;
 - 6.3.5. apzinās, ka katra pedagoga uzvedība un rīcība veido kopējo pedagoga tēlu, ietekmē sabiedrības attieksmi pret pedagogiem;
- 6.4. **darbs sabiedrības labā, valsts ilgtspēja un sabiedrības labklājība:**
 - 6.4.1. rīkojas sabiedrības interesēs, panākot iespējami lielu labumu sabiedrībai;

- 6.4.2. orientējas uz cilvēku, apliecinot izpratni par izglītojamo vajadzībām un iespējām, ievēro privātpersonu tiesības un tiesiskās intereses;
- 6.4.3. pildot pienākumus, ievēro tiesiskuma un politiskās neitralitātes principu, kā arī pamatojas uz profesionāliem kritērijiem neatkarīgi no savas politiskās piederības;
- 6.4.4. ievēro visu sabiedrības locekļu līdztiesīgumu, kā arī taisnīguma principu, rodot taisnīgus un samērīgus risinājumus, ;
- 6.4.5. veido sadarbībā, uzticībā un savstarpējā cieņā balstītas attiecības ar kolēģiem, izglītojamiem, vecākiem;
- 6.4.6. vienmēr apzinās savu atbildību par izglītojamiem, sabiedrību un valsti, ir izglītojamo potenciālo iespēju atraisītājs, viņu personību veidotājs;
- 6.4.7. ir lojāls izglītības iestādei un valstij, tomēr droši izmanto arī konstruktīvu un cieņu neaizskarošu kritiku;
- 6.4.8. ir kultūrvides veidotājs, rodot izglītojamo spējām praktisku izpausmes iespēju sevis un apkārtnes veidošanā;
- 6.4.9. ar savu piemēru sekmē pilsonisko līdzdalību sabiedrībā;
- 6.4.10. ar savu darbu un dzīves veidu apliecina stingru nostāju pret ļaunumu un netaisnību, pret negodīgumu un netikumību
- 6.4.11. neizmanto savas privilēģijas, lai uzspiestu kādus politiskus vai reliģiskus uzskatus;
- 6.4.12. ar savu darbu sekmē valsts ilgtspējīgu attīstību un sabiedrības labklājību, nodrošinot labu mantojumu nākamajām paaudzēm;
- 6.4.13. ņem vērā un prasmīgi līdzsvaro dažādu iesaistīto pušu, izglītības jomas un valsts kopējās intereses;
- 6.4.14. domā stratēģiski un elastīgi, spēj pielāgoties pārmaiņām sabiedrībā un globālajiem procesiem;
- 6.4.15. sekmē Latvijas vērtību un tradīciju ievērošanu;
- 6.4.16. uzkrāj zināšanas, mērķtiecīgi popularizē tās;
- 6.5. **sadarbība, cieņa un koleģialitāte:**
 - 6.5.1. darbu veic kā kopīgos mērķos balstītu komandas darbu, kas ietver saliedētību, izpalīdzību un saskaņotu rīcību;
 - 6.5.2. veido cieņā un koleģialitātē balstītas attiecības ar citiem nodarbinātajiem, izglītojamiem, vecākiem, izrāda iniciatīvu un elastību;
 - 6.5.3. ir atklāts pret kolēģiem, izglītojamiem, vecākiem, veicina savstarpēju komunikāciju un informācijas apmaiņu;
 - 6.5.4. ar cieņu izturas pret savu un citu kolēģu darba laiku, darba jautājumus risinot darba laikā;
 - 6.5.5. rūpējas par koleģialitāti, atklāti vēršas pret darbībām, kas vājina draudzīgas attiecības kolektīvā;
 - 6.5.6. atbalsta kolēģu pedagogiskos meklējumus;
 - 6.5.7. atzīst kolēģu pasniedzamo mācību priekšmetu nozīmi un svarīgumu, neizceļ savu mācību priekšmetu uz citu noniecināšanas rēķina;
 - 6.5.8. dalās savā pieredzē un pedagogiskajos atklājumos, īpašu uzmanību veltot jaunajiem pedagogiem;

- 6.5.9. aizmuguriski nekritizē kolēģus, nedara neko tādu, kas varētu mazināt kolēģa autoritāti. Izglītības iestādes mikroklimata labā sniedz labvēlīgu, konstruktīvu analīzi un novērtējumu;
- 6.5.10. attiecībās ar skolas vadību ņem vērā, ka tās autoritāte ir veselīga kolektīva pamats;
- 6.5.11. tiecas pēc draudzīgām un saprātīgām attiecībām ar izglītojamo vecākiem, informē viņus par skolas dzīvi, mērķiem, veikumu un vajadzībām;
- 6.5.12. veicina pedagogisko zināšanu izplatīšanu un tikumiskās kultūras veidošanu vecāku vidū.

III. Ētiska uzvedība

- 7. Pedagogam jābūt pieklājīgam un korektam pret kolēģiem, izglītojamiem, vecākiem un sabiedrību kopumā. Pedagogs nedrīkst pieļaut goda vai cieņas aizskaršanu, augstprātīgu izturēšanos.
- 8. Pedagogs nelieto izteikumus, žestus un mājienus, kas var būt aizskaroši citu pašcieņai, ir iecietīgs pret citu personu uzskatiem un pārliecību.
- 9. Pedagogs uz kolēģu kļūdām darba procesā norāda personīgi, bez trešo personu starpniecības vai līdzdalības.
- 10. Pedagogs uztur darba vidi kārtīgu un lietišķu.
- 11. Pedagogs, apzinoties savas profesijas pārstāvju atrašanos pastiprinātas sabiedrības uzmanības lokā, gan darbā, gan ārpus darba rīkojas tā, lai nekaitētu sev, pedagoga profesijas prestižam, izglītības iestādei, pašvaldībai, valstij un sabiedrībai kopumā.
- 12. Pedagogs tiešsaistes sociālajos tīklos neievieto un nepublicē komentārus, informāciju, attēlus, fotogrāfijas vai video, kas ir pretrunā ar pedagoga profesijas un vispārējām ētikas vērtībām un pamatprincipiem.

IV. Vadības ētika

- 13. Izglītības iestādes dibinātāja pārstāvji un izglītības iestādes vadība
 - 13.1. sekmē profesionālas darba atmosfēras veidošanos, lai attiecības ar un starp pedagogiem un citiem darbiniekiem būtu vērstas uz savstarpēju sadarbību, saprašanos un uzticēšanos;
 - 13.2. neizmanto amata stāvokli savās interesēs;
 - 13.3. nepieļauj augstprātīgu, autoritatīvu vadības stilu;
 - 13.4. nepieļauj nepamatotu, rupju iejaukšanos pedagoga profesionālajā darbībā;
 - 13.5. atklāti, savlaicīgi un korekti informē pedagogus par veicamajiem uzdevumiem, izmaiņām darba organizācijā, darba slodzē, darba samaksā, nepieļaujot informācijas kavēšanu, slēpšanu vai nepamatotu konfidencialitāti;
 - 13.6. nodrošina vienlīdzīgu pieeju visu pedagogu profesionālās izaugsmes veicināšanā, atbalsta pedagogu iniciatīvu, priekšlikumus darba procesa un darba vides uzlabošanā, stiprina pedagoga autoritāti;
 - 13.7. pedagoga darbu kontrolē cieņpilni, ar izpratni pret pieļautajām kļūdām, sniedz atbalstu kļūdu labošanā. Darba pārbaužu un analīzes gaitā nepieļauj pedagoga pašcieņas aizskaršanu, neizpauž konfidenciālu informāciju par pedagogu, izvairās no moralizēšanas, trūkumu pārspīlēšanas.

V. Interesešu konflikts

14. Pedagogam ir jābūt informētam par normatīvo aktu prasībām interešu konfliktu jautājumos, jāpārzina iespējamās riska jomas, kurās šādi konflikti var rasties.
15. Pedagogi nepieņem dāvanas materiālus labumus, pakalpojumus no personām, kuras kaut kādā veidā varētu ietekmēt viņa darba pienākumu izpildi, lēmumu pieņemšanu vai rada interešu konfliktu.
16. Nav pieļaujama amata stāvokļa un valsts/pašvaldības resursu izmantošana privāto interešu risināšanai.
17. Interesešu konflikta situācijās pedagogi rīkojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par interešu konflikta novēršanu un ētikas kodeksa normām.

VI. Ētikas kodeksa ievērošana un pārkāpumu izskatīšana

18. Par ētikas kodeksa ievērošanu atbildīgs ir katrs pedagogs.
19. Lai nodrošinātu ētikas kodeksā noteikto pamatprincipu ievērošanu, nodrošinātu darbinieku konsultēšanu ētikas jautājumos un izskatītu sūdzības un iesniegumus par darbinieku neētisku rīcību, izglītības iestādes dibinātājs/izglītības iestāde izveido ētikas komisiju un izstrādā ētikas komisijas darba nolikumu.

Ogres novada pašvaldības Madlienas vidusskolas

**Ētikas komisijas darbības
NOLIKUMS**

1. Ētikas komisijas sastāvā ir iekļauti:
 - direktora vietnieks mācību darbā
 - direktora vietnieks saimnieciskajā darbā
 - direktora vietnieks audzināšanas darbā
 - arodorganizācijas vadītājs
 - Metodisko komisiju vadītāji
 - nepieciešamības gadījumā var pieaicināt jebkuru darbinieku.
2. Darbinieks iesniegumu par ētikas normu pārkāpumu var iesniegt izglītības iestādes vadītājam vai jebkuram no komisijas locekļiem. Izglītības iestādes vadītājs iesniegumu nodod izskatīšanai Ētikas komisijai.
3. Ētikas komisija izskata saņemto iesniegumu. Nepieciešamības gadījumā var tikt pieaicināta persona uz kuru izskatāmais jautājums attiecas tieši. Komisija jautājuma skaidrojumu var lūgt arī rakstiski.
4. Ja darbinieka rīcībā ir konstatējamas disciplinārpārkāpuma pazīmes, jautājumu izskata saskaņā ar Darba likumdošanas normām. Jautājuma neizskatīšana Ētikas komisijā nevar būt par pamatu disciplinārsoda nepiemērošanai.
5. Ja komisijā saņemtais iesniegums skar kādu no Ētikas komisijas locekļiem, šis pārstāvis komisijas darbā jautājuma izskatīšanā nepiedalās.
6. Komisijas lēmums pēc jautājuma izskatīšanas par konkrēto personu var būt rosinošs pārtraukt kādas darbības, kolektīva intereses respektējošs.
7. Komisijas sēdes tiek protokolētas. Ar komisijas sēdes lēmumiem tiek iepazīstināts izglītības iestādes vadītājs.
8. Ētikas kodekss ir publiski pieejams, tas ievietots izglītības iestādes mājas lapā, par to informēti izglītības iestādes darbinieki.